

Nr 67.

Ankom till riksdagens kansli den 30 april 1918 kl. 3 e. m.

*Memorial i anledning av kamrarnas skiljaktiga beslut angående
inrättande av en gödselvårdslånefond.*

I en till riksdagen den 22 mars 1918 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 197, hade Kungl. Maj:t under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag föreslagit riksdagen att

dels besluta, att en särskild fond, benämnd gödselvårdslånefonden, skulle inrättas för främjande av anordnandet av ändamålsenliga gödselstäder, från vilken fond, som skulle förvaltas av statskontoret, statslån finge, i mån av tillgång och intill ett belopp av högst 1 miljon kronor årligen, tilldelas hushållningssällskap, som förklarar sig villigt att utlämna gödselvårdslån;

dels såsom kapitalökning till denna fond för år 1919 anvisa ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor.

dels godkänna de allmänna villkor och bestämmelser för lån ur denna fond, vilka föreslagits i statsrådsprotokollet;

dels ock medgiva, att, där å gödselvårdslån, som från ifrågavarande fond utlämnats av hushållningssällskap, uppkommit förlust, Kungl. Maj:t måtte äga att, på framställning av hushållningssällskapet och efter prövning av de i varje fall förekommande omständigheter, av fondens medel anvisa hushållningssällskapet gottgörelse för den lidna förlusten med skäligt belopp, vilket dock icke i något fall finge överstiga hälften av samma förlust.

I detta sammanhang förehade utskottet till behandling en inom andra kammaren väckt, till jordbruksutskottet hänvisad motion nr 153 av herr Lindman m. fl., vari hemställts, att riksdagen ville dels ställa till Kungl. Maj:ts förfogande ett belopp av två miljoner kronor att på sätt Kungl. Maj:t prövade lämpligt omedelbart och efter hand användas till gödselvårdens befrämjande i riket, dels ock i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte föranstalta om en skyndsamt och allsidig utredning rörande vad som från statens sida kunde och borde göras till befrämjande av en förbättrad gödselvård i riket med beaktande i synnerhet av de synpunkter, som i motionen framförts.

Uti utlåtande nr 50 hemställde utskottet

1) att riksdagen måtte med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande proposition

dels besluta, att en särskild fond, benämnd gödselvärdslånefonden, skulle inrättas för främjande av anordnandet av ändamålsenliga gödselstäder, från vilken fond, som skulle förvaltas av statskontoret, statslån finge, i mån av tillgång och intill ett belopp av högst 1 miljon kronor årligen, tilldelas hushållningssällskap, som förklarar sig villigt att utlämna gödselvärdslån;

dels såsom kapitalökning till denna fond för år 1919 anvisa ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor;

dels godkänna de allmänna villkor och bestämmelser för lån ur denna fond, vilka föreslagits i statsrådsprotokollet;

dels ock medgiva, att, där å gödselvärdslån, som från ifrågavarande fond utlämnats av hushållningssällskap, uppkommit förlust, Kungl. Maj:t måtte äga att, på framställning av hushållningssällskapet och efter prövning av de i varje fall förekommande omständigheter, av fondens medel anvisa hushållningssällskapet gottgörelse för den lidna förlusten med skäligt belopp, vilket dock icke i något fall finge överstiga hälften av samma förlust.

2) att den av herr Lindman m. fl. i ämnet väckta motionen, i vad den icke blivit besvarad genom vad utskottet här ovan anfört, icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Vid utskottets utlåtande var fogad en reservation vari hemställts,

1) att riksdagen måtte med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande proposition

dels besluta, att en särskild fond, benämnd gödselvärdslånefonden, skulle inrättas för främjande av anordnandet av ändamålsenliga gödselstäder, från vilken fond, som skulle förvaltas av statskontoret, statslån finge, i mån av tillgång och intill ett belopp av högst 990,000 kronor

ärligen, tilldelas hushållningssällskap, som förklarar sig villigt att utlämna gödselvärdslån;

dels för ändamålet å extra stat för år 1919 anvisa ej mindre under utgifter för kapitalökning ett reservationsanslag av 990,000 kronor än även under nionde huvudtiteln ett förslagsanslag högst 10,000 kronor;

dels godkänna de allmänna villkor och bestämmelser för lån ur denna fond, vilka föreslagits i statsrådsprotokollet;

2) att den av herr Lindman m. fl. i ämnet väckta motionen, i vad den icke blivit besvarad genom vad utskottet i sitt berörda utlåtande anfört, icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Enligt utskottet tillhandakomna protokollsutdrag har första kammaren beträffande utskottets hemställan i punkt 1 antagit det förslag, som inuefattades i punkten 1 av den vid utskottets utlåtande fogade reservationen med den ändring, att orden »med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande proposition» utbyttes mot orden »i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande proposition», och beträffande utskottets utlåtande i punkt 1 bifallit utskottets däri gjorda hemställan, under det att andra kammaren bifallit utskottets förslag såväl i punkt 1 som punkt 2.

Skillnaden mellan kamrarnas beslut synes bestå däri, att första kammaren ansett ifrågavarande fond bort sättas till 990,000 kronor och att å extra stat för år 1919 bort anvisas dels såsom kapitalökning nämnda belopp dels ock under nionde huvudtiteln ett förslagsanslag, högst 10,000 kronor att såsom förvaltningsbidrag med en procent av kapitalskulden tilldelas hushållningssällskapen såsom låneförmedlare, under det att andra kammaren velat bestämma fondens belopp till 1 miljon kronor och anvisa såsom kapitalökning för densamma sistnämnda belopp, med rätt för Kungl. Maj:t att då för hushållningssällskap, som utlämnat gödselvärdslån, uppkommit förlust på framställning av hushållningssällskapet och efter prövning av de i varje särskilt fall förekommande omständigheter av fondens medel anvisa hushållningssällskapet gottgörelse för den lidna förlusten med skäligt belopp, vilket dock icke i något fall skulle få överstiga hälften av samma förlust.

För sammanjämkning av den skiljaktighet, som förefinnes mellan kamrarnas beslut, får utskottet hemställa,

att riksdagen må

dels besluta, att en särskild fond, benämnd gödselvärdslånefonden, skall inrättas för främjande av anordnandet av ändamålsenliga gödselstäder, från vilken fond, som skall förvaltas av statskontoret, statslån må,

i mån av tillgång och intill ett belopp av högst 1 miljon kronor årligen, tilldelas hushållningssällskap, som förklarar sig villigt att utlämna gödselvärdslån;

dels såsom kapitalökning till denna fond för år 1919 anvisa ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor;

dels godkänna de allmänna villkor och bestämmelser för lån ur denna fond, vilka föreslagits i statsrådsprotokollet;

dels ock medgiva att Kungl. Maj:t må av fondens medel årligen inom ramen av ett belopp av 10,000 kronor anvisa såsom bidrag till hushållningssällskapen för täckande av för dem genom lånerörelsen uppkommande möjliga förluster ett belopp motsvarande för varje hushållningssällskap en procent av den ej till betalning förfallna kapitalskuld, vari sällskapet på grund av från fonden utbekomna statslån vid årets början häftat till staten.

Stockholm den 30 april 1918.

På jordbruksutskottets vägnar:

AABY ERICSSON.

Närvarande: se utlåtande nr 60.